

Izaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 din., pol leta 16 din., četrlet 8 din. Izven Jugoslavije 56 din. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušča do oddaje. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnišvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezapreklamacije so poštnine prosile.

Čekovni račun poštne urada Ljubljana št. 10.603. Telefon interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

38 številka. MARIBOR, dne 18. septembra 1924.

58. letnik.

Na trdnih temeljih.

Odkar se je pojavila Davidovič-Koroščeva vlada zakona in miru, se zaganja v njo Pašič-Pribičevićeva opozicija z vso silo in z vsemi balkansko nasilnimi sredstvi.

Našim čitateljem je znano, kaj so uganjali Pribičevićevi samostojni demokratje v skupščini in ob priliki razprave o vladni izjavi. Na vsak način so hoteli izzvati v zbornici pretep in potem pokazati najvišjemu mestu, češ: parlament, ki se samo krega in pretepa, ni delazmožen, ga treba razpustiti in razpisati nove volitve pod Pašič-Pribičevićevo močno roko.

Hladnokrvnosti in potrpežljivosti Radičevih poslancev se je zahvaliti, da ni prišlo že pred glasovanjem za zaupnico novi vladi do nemirov, ampak se je izvršilo glasovanje za vladno mirno, ter s tako zmagovito večino, kakoršne ni imela doslej v naši skupščini še nobena vlada.

Izzivanje v skupščini se Pašič-Pribičevićevi opoziciji ni obneslo, ker je stopila na pot Pribičevićevega recepta: mir in javno varnost v notranjosti države s pomočjo Sokolov in drugih najetih band razburkati, izzvati pretepe ter pokole in potem kralja prevladiti vlado, češ: ta je kriva prelivanja krvi, treba je vzeti zaupanj in razpisati volitve.

Kljub vsestranskemu izzivanju Sokolov in Pribičevićevih razgrajev do pobojev ni prišlo, notranji minister Nastas Petrovič je po možnosti preprečil vsak večji napad — Pašič in Pribičević sta uvidela, z nasiljem ne bosta vrgla vlade.

Ker Pašič in Pribičević nista mogla novi vladi do živega v zbornici, ne z uprizarjanjem pretepev po Zagrebu in drugod, sta se poslužila orožja popolnoma zlaganih poročil po časopisju.

Kakor znano, se je kmalu po vzpostavitvi nove vlade vrnil Radič nazaj iz Rusije v Zagreb. Od vrnitve v domovino je Radič doslej trikrat javno govoril o našem političnem položaju na znotraj in na zunaj.

Pašič-Pribičevićeva in Zerjavova časopisje je vsak Radičev govor potvorilo na najbolj nesramen način. Razglašali so po časopisju, da Radič govori proti kralju, da hoče uvesti pri nas boljševizem, da je za razbitje države itd. Ta zlagana poročila o Radičevih javnih govorih so na vse mogoče načine porivali do ušes dvora z namenom, da bi vzbudili v kralju nezaupanje do vlade, katero Radič na eni strani podpira; na drugi pa zmerja čez kralja in državo.

Poleg izmišljotin o Radiču so se poslužili tudi laži o naraščanju komunističnih organizacij pod novo vlado, o nevarnosti, ki preti državi od strani komunistične stranke itd. — Dan na dan je bilo čitati po »Slov. Naro-

du«, »Jutru«, »Domovini« in »Taboru«, kaj vse uganja Radič in kaj se le bodo napravili komunisti, ako se bo nekaj časa na krmilu Davidovič-Koroščeva vlada. Laži o Radiču in komunistih so bile že tako na debelo razbohnane, da so Pašič-Pribičević in Zerjav upali za gotovo: v kralju se bo vzbudilo nezaupanje do vlade in prej ali slej bosta zopet Pašič in Pribičević z močno roko — z batino in bajonetom krotila: Hrvate, Slovence in muslimane. Pašič in Pribičević sta bila uspeha svojega vražjega dela gotova, celo dr. Zerjav se je mudil zadnje dni v Beogradu pri Pašiču in mu pomagal z nasveti laži in izmišljotin.

Pašič-Pribičević in Zerjav so bili prepričani, Radič bo na nedeljskem zborovanju v Zagrebu znil kako nerodno, odrekel bo svojim poslancem vstop v vladu — tem dejstvom se bomo dodajali popra o komunistični nevarnosti in vlada bo padla — A zgodilo se je ravno nasprotno! Ze pred Radičevim govorom je sklenilo vodstvo HRSS, da gredo Radičevci v vladu kot ministri in z vstopom v vladu ovržejo vse izmišljotine, katere so jim naprtili nasprotniki v nadi, da vzbudijo v kralju popolno nezaupnico do Radiča in njegove stranke.

Česar sta se Pašič in Pribičević bala že od nekdanj najbolj, do tega je prišlo — do vstopa Radičevcev v vladu.

Davidovič-Koroščeva vlada je sedaj sestavljena in zastopana po: Srbih, Hrvatih, Slovencih in muslimanih. In ta iz od naroda izvoljenih zastopnikov vseh jugoslovanskih plemen sestavljena vlada bo pred vsem trdno podprta z veliko večino v skupščini, z zaupanjem naroda ter kralja in z uspešnim delom za red, mir in zakonitost v državi. Na tako trdnih temeljih, kakor stoji Davidovič-Koroščeva vlada, še ni stala doslej nobena v Jugoslaviji in to nam vliva trdno upanje, da bo ravno ta vlada ustvarila most do sporazuma med SHS plemen in ta sporazum bi naj prinesel tudi Slovincem in Hrvatom samostojnost, ki bo ognjišče medsebojne bratske ljubezni.

Za naše srednješolske diake.

Zopet je tu novo šolsko leto, ko bodo naši dijaki prihiteli v mesto, da se v počitnicah pokrepčani z novo vmeno poprimejo učenja in se pripravijo za svoj bodoči poklic. Pa marsikateri sicer nadarjen in marljiv dijak z bojaznijo misli na mesce, ki jih bo moral prebiti v mestu. Ga veseli učenje, njegov duh je lačen izobrazbe, a s strahom se vprašuje, kako bo izhajal, ali ne bo, med tem ko bo svojega duha sitil z znanostjo, pa njegovo telo trpelo pomanjkanje in lakote. In v današnjih težkih razmerah ne more ravno veliko staršev z lastnimi sredstvi preskrbeti svojega dijaka z vsem potrebnim. Drugi

pa so odvisni od pomoči blagih, sočutečih src. In ubogi naši slovenski dijaki, če takih src med našim ljudstvom ne bi bilo! Hvala Bogu, imamo pri nas že nekaj ustanov, ki kolikor mogoče podpirajo uboge dijake. — Brez teh bi tako marsikateri nadarjeni kmečki, delavski, obrtniški, pa tudi uradniški fant moral zakopati svoje talente in bi nikdar ne dosegel, po čemer hrepeni njegovo srce.

Taka ustanova za podpiranje revnih dijakov je tudi Dijaška večerja v Mariboru, ki že dve leti oskrbuje najrevnejšim dijakom toplo, tečno večerjo. Lansko leto je 69 dijakov iz vseh šol prosilo pomoči in se je radi radodarnosti našega dobrega ljudstva moglo tudi vsem ugoditi in je 69 dijakov vsak dan dobivalo toplo večerjo. Letos bo gotovo prosilcev še več in bilo bi hudo, ko bi le enemu ne mogli izpolniti njegove upravičene prošnje in bi morali mladega, doraščajočega človeka, ki tako zelo potrebuje izdatne hrane, pustiti brez vsake večerje. Zato se pa odbor Dijaške večerje tudi letos obrača na dobra srca našega usmiljenega ljudstva in v imenu ubogih, usmiljenja vrednih dijakov prosi pomoči tudi za novo šolsko leto. Sprejemajo se hvaležno prispevki v denarju, pa tudi razna živila, krompir, repa, zelje, fižol, moka, mast itd., ki naj se oddajo v Mariboru v Cirilovi tiskarni, Koroška cesta 5.

Blagi dobrotniki, spominjajte se tudi letos naših ubogih dijakov, ki po Dijaški večerji trkajo na vaša srca! Ko boste po gostijah in ob drugih veseljih prilikah sedeli pri bogato obloženi mizi, spomnite se takrat tudi naših dijakov, ki bi morali brez vaše pomoči lačni sedeti pri svojih knjigah, in naj ob takih prilikah tudi za Dijaško večerjo kaj odpade. Spominjajte se Dijaške večerje tudi pri sedminah. Tako se lepo počasti spomin vaših rajnih, pa se jim tudi pomaga, saj pravi sv. pismo, da miloščina očisti grehov in stori, da se najde usmiljenje. Naše mladinske organizacije ne pozabite svojih sovrstnikov po mestu, ki bi morali brez pomoči pomanjkanje trpeti in zato vsi, posebno pa še vrla dekleta, kakor dosedaj, tako tudi letos pobirajte po svojih župnijah denar in živila za Dijaško večerjo. Naj bi ne bilo župnije, ki ne bi vsaj nekaj darovala za tak lep in dobrodelen namen, kakor je Dijaška večerja! Ne pozabite, brez vaše pomoči marsikateri dober fant ne bo mogel študirati, brez vaše pomoči si bo marsikateri naš dijak nakopal bolezen, ki ga bo tlačila vse življenje ali pa bo že v svojih najlepših dijaških letih žalostno izhiral. Zavedajte se, s svojo darežljivostjo pomagajte vzgajati naše bodoče duhovnike, dobre učitelje, zdravnike, ki bodo enkrat s svojim delom svojem ljudstvu obilno vrnil, kar jim sedaj dobrega izkazuje.

Za odbor Dijaške večerje:

Dr. Anton Jerovšek.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus. 24

Pri vratih koč so pometali mornarji tovore na tla. Eden izmed njih je opazil listek.

»Oho —!« se je začudil. »Kaj pa to pomeni? Tegale papirja pa ni bilo pred dobro uro na vratih!«

Vsi so se drenjali bliže, stezali vratove in buljili oči. Pa malokateri je znal brati in še ta le z največjim trdom.

Eden mornarjev se je obrnil za pomoč k starcu v črni suknji in svetlem klobuku.

»He, profesor!« mu je prezirljivo zaklical, »stopi sem in beri tole čekarijole!«

Stari gospod je počasi in dostojanstveno prišel bliže, si popravil velika očala, pogledal listek, zmajal z glavo, djal roke na hrbet, se obrnil in počasi spet šel nazaj med svoje ljudi, mrmrajoč med potom:

»Jako značilno —! Zelo značilno —! Hm hm —!«

»Oho, starec! Počakaj!« se je zadril za njim mornar. »To nam preklicano malo pomaga, če si prebereš naznanilo sam zase! Nam ga moraš prebrati, čuješ, nam!«

Starec v dolgi suknji se je obrnil in dejal vljudno:

»Ah, hm, da — zares! Prosim tisočkrat odpuščanj! Čisto razmišljen sem, res čisto razmišljen. Jako značilno, res zelo značilno —! Hm hm —!«

Spet si je popravil očala, pogledal po papirju, pomisljal svoj: »Jako značilno, zelo značilno,« in bi se bil globoko zamišljen gotovo spet obrnil, da ga ni mornar pograbil za ovratnik in mu ni zakričal na uho:

»Glasno nam preberi, pravim, glasno!«

»Ah, hm, da — zares!« se je opravičeval stari gospod mehko in vljudno. Spet si je popravil očala in bral, topot pa na glas:

Ta hiša je Trzanova in vse reči v njej so Trzanove. Ne poškodujte ničesar! Trzan je na straži! Kdo vraga je Trzan —?« so se popraševali.

»Angleški zna, to je videti!« je dejal mladi človek v športni obleki. »Kaj pa vi mislite o tem, gospod profesor Porter?« se je obrnil na starega gospoda v črni suknji in svetlem klobuku.

Profesor Porter si je popravil očala.

»Ah, da zares —! Jako značilno, zelo značilno! Ampak kakor rečeno, nimam kaj več prijeti k temu, kar sem že povedal o tem zares čisto enostavnem pojavu na polju svetovne zgodovine in omike človeštva.«

In gospod profesor si je popravil očala, djal roke na hrbet ter se obrnil proti džungli.

»Ampak oče, oče!« je klicalo mlado dekle za njim, »saj vendar še niste ničesar povedali o tem pojavu!«

»Tiho, dete, tiho —!« jo je karal gospod profesor v mehkem, prizanesljivem glasu. »Ne teri si svoje mlade, lepe glave s takimi važnimi in odročnimi vprašanji ter prepusti zadevo zgodovinarjem po poklicu!«

Dostojanstveno in počasi se je obrnil, pa topot spet v drugo smer, djal roke na hrbet, sklonil glavo pod globokimi mislimi in z očmi uprtimi v tla stopal proti pragozdu. Vetrči si je poigraval s kraki njegove dolge suknje.

»Stari knjigotržec menda prav toliko razume tale napis kakor mi!« je godrnjal pritlikavi mornar z zlobnim obrazom.

»Brzdajte svoj hudobni jezik!« mu je zakričal mladi mož v športni obleki. Njegov obraz je bil ves blede od

jeze in nevolje nad žaljivimi mornarjevimi besedami. »Pomirili ste naše častnike, oropali ste nas! V vaših rokah smo, brez moči, — toda povem vam, obnašali se bodete dostojno in spodobno do gospoda profesorja Porterja in njegove hčerke, ali pa vam zlomim vaš sloki vrat z golimi rokami, pa če imate še toliko pušk in samokresov!«

Stopil je trdo predenj, da se je zlobni pritlikavec preplašen umaknil, vkljub temu da sta mu tičala dva samokresa za pasom in povrh še dolg lovski nož.

»Strahopetnež!« je kričal nanj mladi mož. »V hrbet ste ustrelili svojega tovariša, prej se ga niste upali lotiti se, da se je obrnil od vas. Mene pa niti za hrbtom ne bodete napadli!«

Obrnil mu je hrbet ter malomarno in izzivajoče odšel.

Pritlikovec roka je plaho segla po samokresovem ročaju. Njegove majhne oči so se hudobno bleščale. Tovariši so ga napeto opazovali, pa še se je obotavljal. Velik strahopetnež je bil.

Kaj bi se bilo zgodilo, tega nihče ne bo nikdar zvedel, kajti v tistem trenutku je posegel vmes nekdo, ki so z njim uporni mornarji najmanj računali.

Dvoje bistrh oči je iz bližnjega gostega vejevja opazovalo ves prizor. Trzan je videl, kak vtis so naredile besede, ki jih je napisal na listek, ni sicer razumel, kaj se pogovarjajo, pa iz njihovih kretenj in posebej še iz njihovih obrazov je bral dovolj.

Pritlikavi mornar mu ni ugajal. Njegov zlobni zahrbtni napad je globoko užalil Trzanov čut za poštenost in odkritost in ko je videl, da se hudobnež pripravlja na nov, enako zahrbtnen napad, topot pa na mladega moža v beli obleki, ki se je zanj Trzan že koj izpočetka